
Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai ir ekonominės veiklos rezultatai Europos Sąjungoje

**Pramonės lygmens analizės ataskaita, 2019 m. rugsėjo mėn.
Trečiasis leidimas**

Bendras Europos patentų tarnybos ir
Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos projektas

Ižanga

Inovacijos yra augimo strategijos, kurią patvirtino Europos Sąjunga (ES) ir jos valstybės narės, taip pat dauguma kitų šalių, pagrindas. Inovacijomis siekiama sukurti konkurencingesnę ekonomiką, kurioje būtų didesnis užimtumas. Ar šis tikslas bus pasiektas, priklauso nuo keleto skirtingų veiksnių, tačiau vienas svarbiausių jų neabejotinai yra veiksminga intelektinės nuosavybės teisių (INT) sistema, turint omenyje intelektinės nuosavybės potencialą skatinti kūrybiškumą ir naujoves visuose ekonomikos sektoriuose.

Reaguodamos į šį aiškų poreikį pateikti politikos formuotojams ir visuomenei tikslią informaciją, Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO) ir Europos patentų tarnyba (EPT) 2013 m. suvienijo jėgas, kad atliktų tyrimą, kuriame kiekybiškai įvertino intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių ekonominį indėlį į ES ekonomiką.

Dabar šis tyrimas atnaujinamas antrą kartą ir iš jo duomenų matyti, kad nagrinėjamu laikotarpiu intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai turėjo dar didesnės įtakos BVP, užimtumui ir prekybai Europoje.

Europa jau turi senas kūrybiškumo ir inovacijų skatinimo tradicijas: ES ir Europos patentų organizacijos valstybės narės atliko svarbų vaidmenį formuojant šiuolaikišką ir subalansuotą intelektinės nuosavybės teisių sistemą, kurioje ne tik užtikrinamas tinkamas atlygis novatoriams, bet ir skatinama konkurencinga rinka. Šiuolaikiniame vis labiau globalėjančių rinkų ir žinių ekonomikos pasaulyje labai svarbu užtikrinti, kad ši sistema išliktų veiksminga įgyvendinant naujas inovacijų politikos kryptis. Kad galėtume lengviau įvykdyti šią užduotį, labai svarbu diskusijas apie intelektinės nuosavybės vaidmenį remiant inovacijas ir kūrybiškumą grįsti patikimais įrodymais.

2013 m. atlikus pirmą bendrą tyrimą atskleista, kad 2008–2010 m. intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose sukurta 39 % ES ekonomikos produkcijos ir 26 % darbo vietų, o tai patvirtina, kad intelektinė nuosavybė yra vertinga Europos ekonomikai. 2016 m. tyrimas buvo pakartotas ir jis apėmė 2011–2013 m. laikotarpį. Tyrimas parodė, kad net ir per sunkią finansų krizę bei ekonomikos nuosmukį didesnėje Europos dalyje intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose su sudėtingomis sąlygomis buvo susidorota geriau nei likusiuose ekonomikos sektoriuose.

Siekiant išlaikyti ilgalaikę tyrimo vertę, trečiajame leidime aptariami nauji aspektai, kurie sudaro sąlygas iš esmės geriau apžvelgti intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorius Europoje. Pirmia, iš naujo palyginus duomenų bazes, kurios naudojamos intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriams nustatyti, buvo parengtas atnaujintas susijusių sektorių sąrašas. Antra, ataskaita atitinka šiuolaikinį Europos ir kitų šalių politikos formuotojų požiūrį, nes į ją įtrauktas konkretus skyrius, kuriame nagrinėjama klimato kaitos švelninimo technologijų (angl. CCMT) ekonominė svarba ir informacinių technologijų sektoriai, kuriuose pirmiausia vyksta ketvirtoji pramonės revoliucija (4IR). Galiausiai šioje ataskaitoje pateikiami duomenys ne tik apie ES valstybes nares, bet ir įtraukiama informacija apie Islandiją, Norvegiją ir Šveicariją.

Šiame naujame ataskaitos leidime parodoma, kad šių sektorių dalis, susijusi su ES užimtumu ir BVP, yra didesnė, palyginti su 2016 m. tyrimu, ir patvirtinama didėjanti intelektinio turto svarba šiuolaikinės ekonomikos sektoriuose.

Tai yra svarbios išvados, padedančios dar labiau išryškinti intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlį į Europos gerovę ir konkurencingumą. Tikimės, kad turėdami šį atnaujintą tyrimą, skaitytojai galės remtis jame pateikta informacija ir taip užtikrinti, kad toliau stiprėtų

ne tik mūsų intelektinės nuosavybės sistema, bet ir Europos ekonomika, kurioje ji, kaip nustatyta, atlieka tokį gyvybiškai svarbų vaidmenį.

Handwritten signature of Christian Archambeau in black ink, featuring a large, stylized initial 'A' followed by the name 'rchambeau'.

Christian Archambeau
EUIPO vykdomasis direktorius

Handwritten signature of António Campinos in black ink, featuring a large, stylized initial 'A' followed by the name 'ntónio Campinos'.

António Campinos
EPT vadovas

Jungtinė projekto grupė

EUIPO

Vyriausiasis ekonomistas Nathan Wajsman
Ekonomistas Michał Kazmierczak
Ekonomistė Carolina Arias Burgos
Ekonomistas Francisco García Valero

EPT

Vyriausiasis ekonomistas Yann Ménière
Ekonomistas George Lazaridis
Ekonomistas Ilja Rudyk
Padėjėja Karin Terzic

Padėka

Rengiant šią ataskaitą naudingos informacijos ir duomenų buvo gauta iš Bendrijos augalų veislių tarnybos (BAVT).

Šalinant paskelbtų statistinių duomenų spragas vertingą pagalbą suteikė Europos Sąjungos statistikos tarnyba (Eurostatas) ir Ispanijos, Šveicarijos bei Jungtinės Karalystės statistikos tarnybos.

Autoriai, be kita ko, dėkoja už pastabas dėl ataskaitos projekto, kurias pateikė įvairios Europos Komisijos tarnybos, taip pat Šveicarijos federalinio intelektinės nuosavybės instituto darbuotojai Hansueli Stamm ir Eiman Maghsoodi bei Ispanijos nacionalinės tyrimų tarybos (CSIC) darbuotoja Catalina Martínez.

Apie šį tyrimą

Vienas iš EUIPO įgaliojimų, kurį ji įgyvendina per Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centrą (toliau – Centras)¹, yra teikti įrodymais pagrįstus duomenis, susijusius su intelektinės nuosavybės poveikiu ir vaidmeniu skatinant Europos Sąjungos (ES) ekonomikos augimą, taip pat su visuomenės supratimu apie intelektinę nuosavybę. Kad pasiektų šį tikslą, Centras įgyvendina socialinių ir ekonominių tyrimų programą.

Panašiai, Europos patentų tarnybos (EPT) 2023 m. strateginiame plane prioritetą teikiamas ekonominiams tyrimams atlikti siekiant patenkinti augantį poreikį geriau informuoti suinteresuotuosius subjektus apie Europos patentų sistemos poveikį ir jos plėtrą.

Ši ataskaita, kuri buvo parengta įgyvendinant bendrą EUIPO ir EPT projektą ir prie kurios prisidėjo kitos intelektinės nuosavybės tarnybos, Europos Komisijos tarnybos ir tarptautinės organizacijos, yra trečias svarbus bendradarbiaujant šioms institucijoms atliktas tyrimas (pirmojo tyrimo rezultatus abi tarnybos paskelbė 2013 m.², o atnaujintas tyrimas paskelbtas 2016 m.³). Ataskaitoje siekiama pateikti atnaujintą bendro sektorių, kuriuose intensyviai naudojamasi įvairaus pobūdžio intelektinės nuosavybės teisėmis, indėlio į visos ES ir pavienių Europos šalių ekonomiką vertinimą. Šioje ataskaitoje kiekybiškai įvertinamas kolektyvinis intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis, tačiau ja nesiekama parodyti priežastinio ryšio tarp intelektinės nuosavybės teisių ir ekonominių kintamųjų.

Tyrimas apima įvairias intelektinės nuosavybės teises⁴ (prekių ženklų, patentų, dizaino, autorių, geografinių nuorodų (GN) teises ir augalo veislės teisinę apsaugą), jį atliekant nagrinėti įvairūs ekonominiai rodikliai, visų pirma susiję su bendruoju vidaus produktu (BVP), užimtumu, išorės prekyba ir darbo užmokesčiu. Jame nepateikiama jokių politikos rekomendacijų, nes jos nepatenka į tyrimo taikymo sritį. Iš tikrųjų jis parengtas siekiant pateikti įrodymus, kuriuos politikos formuotojai galėtų panaudoti savo darbe ir kuriais remiantis būtų galima didinti informuotumą intelektinės nuosavybės klausimais visoje Europoje.

2013 m. tyrimas apėmė 2008–2010 m. laikotarpį, o 2016 m. atnaujintas tyrimas apėmė 2011–2013 m. laikotarpį. Dabartiniame tyrime nagrinėjamas 2014–2016 m. laikotarpis. Siekiant užtikrinti trijų tyrimų palyginamumą, visada naudota ta pati metodika. Tačiau padaryta keletas pagrindinių duomenų ir taikomų metodų patobulinimų. Visų pirma duomenų palyginimo veikla, skirta intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriams nustatyti, buvo atnaujinta siekiant užtikrinti, kad atrenkant sektorius būtų atsižvelgta į naujausius pokyčius. Be to, siekiant papildyti ES valstybių narių duomenis, į šį tyrimą įtrauktos Islandija, Norvegija ir Šveicarija.

Atsižvelgiant į tai, kad politikos formuotojai ir pirmaujančios įmonės Europoje ir už jos ribų vis daugiau dėmesio skiria su klimato kaita kovoti skirtų technologijų kūrimui, į 2016 m. tyrimą įtrauktas skyrius, kuriame nagrinėjama klimato kaitos švelninimo technologijų ekonominė svarba ir kuris atnaujintas šiame ataskaitos leidime. Šiame skyriuje, remiantis duomenimis apie Europos patentų tarnybai

¹ Pagal 2012 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 386/2012, kuris įsigaliojo 2012 m. birželio 5 d., Centras buvo perkeltas į Vidaus rinkos derinimo tarnybą (VRDT). 2016 m. kovo 23 d. įsigaliojus Reglamentui (ES) 2015/2424, VRDT buvo pervadinta į Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybą (EUIPO). Šis naujas pavadinimas vartojamas visoje šioje ataskaitoje, išskyrus bibliografines nuorodas.

² VRDT / EPT: „Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai: indėlis į Europos Sąjungos ekonominės veiklos rezultatus ir užimtumą“, 2013 m. rugsėjo mėn.

³ EPT / EUIPO: „Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai ir ekonominės veiklos rezultatai Europos Sąjungoje“, 2016 m. spalio mėn.

⁴ Intelektinė nuosavybė paprastai (bet ne visada) yra inovacijų rezultatas. Tačiau šis terminas yra platesnis už intelektinės nuosavybės teisių terminą, nes apima ir kitokio pobūdžio žinias, pavyzdžiui, komercines paslaptis ir verslo metodus. Šiame tyrime intelektinės nuosavybės teisių terminas vartojamas kalbant apie šešias analizėje nagrinėjamas teises: patentų, prekių ženklų, registruotojo dizaino, autorių, geografinių nuorodų teises ir augalo veislės teisinę apsaugą.

pateiktas patentų paraiškas, išsamiau nagrinėjama su šių technologijų kūrimu susijusių sektorių ekonominė reikšmė. Be to, į šią ataskaitą, remiantis duomenimis apie patentus, įtrauktas naujas skirsnis dėl ketvirtosios pramonės revoliucijos (4IR), kuriame atkreipiamas dėmesys į didelį skaitmeninės transformacijos poveikį įvairiuose sektoriuose.

Santrauka

Pagrindinės išvados

- Dabar ES ekonomiką sudaro 353 intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektoriai. Ankstesniame tyrime (2016 m.) buvo nustatyti 342 tokie sektoriai. Apytiksliai dviejuose trečdaliuose šių sektorių intensyviai naudojamosi daugiau nei viena intelektualinės nuosavybės teise.
- 2014–2016 m. intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektoriuose sukurta 29,2 % visų darbo vietų Europos Sąjungoje. Per šį laikotarpį juose vidutiniškai dirbo beveik 63 mln. ES gyventojų. Be to, dar 21 mln. darbo vietų sukurta sektoriuose, iš kurių intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektoriams tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos. Atsižvelgiant į netiesiogines darbo vietas, bendras nuo intelektualinės nuosavybės teisių priklausančių darbo vietų skaičius padidėja iki 83,8 mln. (38,9 %).
- Per tą patį laikotarpį intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektoriuose vykdyta beveik 45 % visos ES ekonominės veiklos (BVP), kurios vertė siekia 6,6 trln. EUR. Šiuose sektoriuose buvo vykdoma didžioji dalis ES prekybos su kitomis pasaulio šalimis ir juose susidarė prekybos perteklius, kuris padėjo išlaikyti iš esmės subalansuotą ES išorės prekybą.
- Intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektoriuose mokamas gerokai didesnis darbo užmokestis, palyginti su kitais sektoriais, t. y. darbo užmokesčio skirtumas yra 47 % didesnis nei kituose sektoriuose. Tai yra suderinama su tuo, kad intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektoriuose vieno darbuotojo sukuriama pridėtinė vertė yra didesnė nei kituose ekonomikos sektoriuose.
- Palyginus šio tyrimo rezultatus su 2016 m. tyrimo rezultatais, matyti, kad santykinis intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis į ES ekonomiką abiem laikotarpiais, t. y. 2011–2013 m. (2016 m. tyrimas) ir 2014–2016 m. (dabartinis tyrimas), padidėjo net ir atsižvelgus į pakitusį intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektorių skaičių.
- Kalbant apie intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektorius, pažymėtina, kad pastaraisiais metais padidėjo sektorių, dalyvaujančių kuriant klimato kaitos švelninimo technologijas, ir sektorių, susijusių su ketvirtąja pramonės revoliucija (4IR), ekonominė svarba. Klimato kaitos švelninimo technologijas kuriančiuose sektoriuose 2014–2016 m. ES sukurta 2,5 % darbo vietų ir 4,7 % BVP, o 4IR sektoriuose per tą patį laikotarpį sukurta 1,9 % darbo vietų ir 3,9 % BVP.
- Pirmą kartą taip pat parodomi Islandijos, Norvegijos ir Šveicarijos intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlio kuriant BVP ir užimtumą rezultatai, kuriuos galima palyginti. Intensyvaus naudojimosi intelektualinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis į BVP viršijo ES vidurkį Norvegijoje, tačiau buvo už jį mažesnis Islandijoje ir Šveicarijoje. Indėlis užimtumo srityje prilygo ES vidurkiui arba jį viršijo Islandijoje ir Šveicarijoje, bet buvo mažesnis Norvegijoje.

ES ekonomikos intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai apibrėžiami⁵ kaip sektoriai, kuriuose vienam darbuotojui tenkančios intelektinės nuosavybės teisės viršija vidurkį⁶, palyginti su kitais intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriais. Iš esmės tai reiškia, kad sektorius apibūdinamas kaip intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorius Europos Sąjungoje, jeigu, atsižvelgiant į ne mažiau kaip vieną nagrinėjamą intelektinės nuosavybės teisę, vienam darbuotojui tenkantis šių intelektinės nuosavybės teisių skaičius viršija visų ES sektorių, kuriuose naudojama ta pati intelektinės nuosavybės teisė, vidurkį. Kaip parodyta 6 ir 7 skyriuose, šių sektorių daugiausia yra gamybos, technologijų ir verslo paslaugų srityse.

Tačiau reikėtų pažymėti, kad intelektinės nuosavybės teisės tam tikru mastu ir dažnai kartu naudojamos daugelyje sektorių. Šiame tyrime, daugiausia dėmesio sutelkiant tik į intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorius, aptariami tie Europos ekonomikos sektoriai, kuriuose intelektinės nuosavybės teisės yra labiausiai paplitusios⁷.

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis atsižvelgiant į du pagrindinius ekonominius rodiklius – užimtumą ir produkciją – apibendrinamas 1 ir 2 lentelėse^{8,9}.

Nustatyta, kad intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose 2014–2016 m. laikotarpiu sukurta 29,2 % visų darbo vietų Europos Sąjungoje, o 22 % darbo vietų sukurta intensyvaus naudojimosi prekių ženklais sektoriuose, 14 % – intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriuose, 11 % – intensyvaus naudojimosi patentais sektoriuose, 5,5 % – intensyvaus naudojimosi autorių teisėmis sektoriuose ir mažesnė dalis sukurta intensyvaus naudojimosi geografinėmis nuorodomis bei augalo veislės teisine apsauga sektoriuose¹⁰. Šiuo laikotarpiu vidutiniškai beveik 63 mln. Europos gyventojų dirbo intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose, palyginti su bendru 216 mln. darbuotojų skaičiumi. Be intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių tiesioginio indėlio užimtumo srityje, šie sektoriai taip pat padeda kurti darbo vietas kituose sektoriuose, kuriuose intelektinės nuosavybės teisėmis intensyviai nesinaudojama, iš kurių intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriams tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos, reikalingos gamybos procesams. Remiantis Eurostato paskelbtų ES sąnaudų ir produkcijos lentelių duomenimis¹¹, galima apskaičiuoti šį netiesioginį poveikį užimtumui sektoriuose, kuriuose intelektinės nuosavybės teisėmis intensyviai nesinaudojama. Atsižvelgiant į šį netiesioginį poveikį, bendras nuo intelektinės nuosavybės teisių priklausomų darbo vietų skaičius siekia beveik 84 mln. (38,9 %).

⁵ Žr. 5 skyrių „Metodika“. Autorių teisėms, geografinėms nuorodomis ir augalų veislių teisei apsaugai turėjo būti taikomi skirtingi požiūriai dėl jų ypatingo pobūdžio.

⁶ Šioje ataskaitoje sąvokos „INT naudojimas“ ir „INT nuosavybė“ vartojamos pakaitomis ir visais atvejais turėtų būti suprantamos kaip intelektinės nuosavybės teisės.

⁷ Šioje ataskaitoje sektoriuose, kurie įvardyti kaip intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai, buvo naudojama 73 % Europos Sąjungos prekių ženklų (ESPŽ), 83 % registruotųjų Bendrijos dizainų (RBD), 86 % Europos patentų ir 96 % Bendrijos augalo veislės teisinės apsaugos teisių, įregistruotų aptariamam laikotarpiui.

⁸ Siekiant sumažinti ekonominių statistinių duomenų spragų poveikį ir nesuteikti pernelyg didelės reikšmės konkreitiems metams, ekonominiai rodikliai apskaičiuoti kaip 2014–2016 m. vidurkis.

⁹ Reikėtų pažymėti, kad nustatyta indėlio į BVP ir užimtumą dalis nebūtinai reiškia šalies novatoriškumo mastą, tai veikiau parodo šių sektorių svarbą ekonomikai.

¹⁰ Bendras intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis yra mažesnis nei atskiri sektorių, kuriuose intensyviai naudojamos prekių ženklais, patentais, dizainu, autorių teisėmis, geografinėmis nuorodomis ir augalo veislės teisine apsauga, indėliai kartu sudėjus, nes daugelyje sektorių intensyviai naudojamos daugiau nei viena intelektinės nuosavybės teisė. Tačiau tyrimo metodika padeda užtikrinti, kad sektorių indėlis nebūtų skaičiuojamas du kartus.

¹¹ Iš sąnaudų ir produkcijos lentelių matyti prekių ir paslaugų srautas tarp visų ekonomikos sektorių.

Rezultatai apibendrinti 1 lentelėje, kurioje pateikiamas jų paskirstymas pagal tiesioginį ir netiesioginį užimtumą.

1 lentelė. Tiesioginis ir netiesioginis intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis užimtumo srityje (2014–2016 m. vidurkis)

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	Užimtumas (tiesioginis)	Bendro užimtumo (tiesioginio) dalis	Užimtumas (tiesioginis ir netiesioginis)	Bendro užimtumo (tiesioginio ir netiesioginio) dalis
Intensyvaus naudojimosi prekių ženklais sektoriai	46 700 950	21,7 %	65 047 936	30,2 %
Intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriai	30 711 322	14,2 %	45 073 288	20,9 %
Intensyvaus naudojimosi patentais sektoriai	23 571 234	10,9 %	34 740 674	16,1 %
Intensyvaus naudojimosi autorių teisėmis sektoriai	11 821 456	5,5 %	15 358 044	7,1 %
Intensyvaus naudojimosi geografinėmis nuorodomis sektoriai	Nėra informacijos	Nėra informacijos	399 324	0,2 %
Intensyvaus naudojimosi augalo veislės teisine apsauga sektoriai	1 736 407	0,8 %	2 618 502	1,2 %
Visi intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	62 962 766	29,2 %	83 807 505	38,9 %
Bendras ES užimtumas			215 520 333	

Pastaba. Dėl sutampančio intelektinės nuosavybės teisių naudojimo atskirų intelektinės nuosavybės teisių skaičių suma viršija bendrą skaičių, susijusį su intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriais.

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai padeda didinti ne tik užimtumą, bet ir ekonomikos našumą, vertinamą pagal bendrąjį vidaus produktą (BVP). 2 lentelėje parodyta, kad apskritai beveik 45 % ES BVP sukuriama intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose, o 37 % BVP sukuriama intensyvaus naudojimosi prekių ženklais sektoriuose, 16 % – intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriuose, 16 % – intensyvaus naudojimosi patentais sektoriuose, 7 % – intensyvaus naudojimosi autorių teisėmis sektoriuose ir mažesnė procentinė dalis sukuriama intensyvaus naudojimosi geografinėmis nuorodomis bei augalo veislės teisine apsauga sektoriuose. 7 skyriuje pateikiamas išsamesnis šių sektorių indėlio į nacionalinę ES valstybių narių ekonomiką pasiskirstymas, įskaitant tris ES nepriklausančias valstybes nares, kurios buvo įtrauktos į šį tyrimą.

2 lentelė. Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis į BVP (2014–2016 m. vidurkis)

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	Pridėtinė vertė / BVP (mln. EUR)	Bendro ES BVP dalis
Intensyvaus naudojimosi prekių ženklais sektoriai	5 447 857	37,3 %
Intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriai	2 371 282	16,2 %
Intensyvaus naudojimosi patentais sektoriai	2 353 560	16,1 %
Intensyvaus naudojimosi autorių teisėmis sektoriai	1 008 383	6,9 %
Intensyvaus naudojimosi geografinėmis nuorodomis sektoriai	20 155	0,1 %
Intensyvaus naudojimosi augalo veislės teisine apsauga sektoriai	181 570	1,2 %
Visi intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	6 551 768	44,8 %
Bendras ES BVP	14 621 518	

Pastaba. Dėl sutampancio intelektinės nuosavybės teisių naudojimo atskirų intelektinės nuosavybės teisių skaičių suma viršija bendrą skaičių, susijusį su intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriais.

Palyginus šio tyrimo rezultatus su 2016 m. tyrimo rezultatais, matyti, kad intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis į ES ekonomiką 2014–2016 m. buvo didesnis nei 2011–2013 m. Tačiau atlikti palyginimą yra sudėtinga dėl to, kad per šiuos du laikotarpius buvo atnaujinta Eurostato naudojama Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema (ESA). Be to, siekiant užtikrinti, kad iš šio tyrimo būtų matyti dabartinė ES ekonomikos struktūra, buvo atnaujinta duomenų palyginimo veikla, skirta intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriams nustatyti, todėl šių sektorių skaičius nuo 342 (2016 m. tyrime) padidėjo iki 353 šiame tyrime. Dėl šio atnaujinimo padidėjo intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis į BVP ir užimtumo srityje. 3 lentelėje 2011–2013 m. skaičiai buvo perskaiciuoti naudojant naujas apibrėžtis siekiant parodyti šių pakeitimų poveikį.

3 lentelė. Pagrindinių rezultatų palyginimas: 2016 m. ir 2019 m. tyrimai

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis	2016 m. tyrimas (ankstesni duomenys)	2016 m. tyrimas (nauji nacionalinių sąskaitų skaičiavimai, nauji intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai)	2019 m. tyrimas (nauji nacionalinių sąskaitų skaičiavimai, nauji intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai)
Užimtumas (tiesioginis)	27,8 %	28,6 %	29,2 %
BVP	42,3 %	44,0 %	44,8 %
Bendra prekyba prekėmis	89,3 %	88,8 %	92,5 %
Bendra prekyba prekėmis ir paslaugomis	<i>Neapskaičiuota</i>	78,1 %	81,0 %

Pirmame stulpelyje pateikti atlikus 2016 m. tyrimą gauti 2011–2013 m. laikotarpio rezultatai. Antrame stulpelyje iš naujo apskaičiuoti atlikus 2016 m. tyrimą gauti to paties laikotarpio rezultatai atsižvelgiant į naujus skaičiavimus, susijusius su nacionalinėmis sąskaitomis, ir naują intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių sąrašą. Trečiame stulpelyje pateikti šio tyrimo

rezultatai (susiję su 2014–2016 m. laikotarpiu), todėl juos galima tiesiogiai lyginti su antrojo stulpelio rezultatais.

Todėl, net atsižvelgus į statistinių duomenų peržiūros poveikį, intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis indėlis per abu laikotarpius – 2011–2013 m. (2016 m. tyrimas) ir 2014–2016 m. (2019 m. tyrimas) – padidėjo.

Taip pat esama požymių, kad sudėtingomis ekonomikos sąlygomis, kurios vyravo 2014–2016 m., intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių užimtumo rodikliai buvo kur kas geresni nei bendro užimtumo rodikliai. Bendras užimtumas Europos Sąjungoje šiek tiek sumažėjo nuo 215,8 mln. 2011–2013 m. laikotarpiu iki 215,5 mln. 2014–2016 m. laikotarpiu, t. y. 0,1 %, o užimtumas 353 intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose padidėjo nuo 61,7 mln. iki 63 mln. (+ 1 %).

Atsižvelgiant į tai, kad 44,8 % BPV (pridėtinės vertės) ekonomikos srityje ir 29,2 % darbo vietų sukuriama intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose, *vienam darbuotojui* tenkanti pridėtinė vertė intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose yra didesnė nei likusiuose ekonomikos sektoriuose. Remiantis ekonomikos teorija, teigtina, kad, jeigu visi kiti rodikliai yra vienodi, tikėtina, kad sektoriuose, kuriuose vidutinis darbuotojas sukuria didesnę pridėtinę vertę, darbuotojams bus mokamas didesnis darbo užmokestis nei kituose sektoriuose. Todėl įdomu panagrinėti, ar ši didesnė pridėtinė vertė atsispindi intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose.

Kaip parodyta 4 lentelėje, darbo užmokestis intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose iš tiesų yra didesnis nei sektoriuose, kuriuose šiomis teisėmis intensyviai nesinaudojama. Savaitinio darbo užmokesčio vidurkis intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose yra 801 EUR, palyginti su 544 EUR darbo užmokesčio vidurkiu sektoriuose, kuriuose šiomis teisėmis intensyviai nesinaudojama, t. y. 47 % skirtumas. Šis darbo užmokesčio skirtumas yra 29 % intensyvaus naudojimosi geografinėmis nuorodomis sektoriuose, 40 % – intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriuose, 48 % – intensyvaus naudojimosi prekių ženklais sektoriuose, 59 % – intensyvaus naudojimosi autorių teisėmis sektoriuose ir 72 % – intensyvaus naudojimosi patentais sektoriuose.

4 lentelė. Vidutinės personalo išlaidos intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose (2016 m.)

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	Vidutinės personalo išlaidos (EUR per savaitę)	Skirtumas (palyginti su sektoriais, kuriuose intelektinės nuosavybės teisėmis intensyviai nesinaudojama)
Intensyvaus naudojimosi prekių ženklais sektoriai	805	48 %
Intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriai	761	40 %
Intensyvaus naudojimosi patentais sektoriai	934	72 %
Intensyvaus naudojimosi autorių teisėmis sektoriai	867	59 %
Intensyvaus naudojimosi geografinėmis nuorodomis sektoriai	705	29 %
Intensyvaus naudojimosi augalo veislės teisine apsauga sektoriai*	Nėra informacijos	Nėra informacijos
Visi intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	801	47 %
Sektoriai, kuriuose intelektinės nuosavybės teisėmis intensyviai nesinaudojama	544	
Visi sektoriai (įtraukti į verslo struktūros statistiką**).	654	

*Neapskaičiuota, nes trūksta žemės ūkio srities statistinių duomenų apie darbo užmokestį.

**Eurostato paskelbta verslo struktūros statistika.

Palyginti su padėtimi 2013 m. (iš naujo apskaičiuota naudojant naują intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių sąrašą), darbo užmokesčio skirtumas šiek tiek padidėjo nuo 45 % iki 47 %, o tai visų pirma atspindi didelį darbo užmokesčio skirtumų padidėjimą intensyvaus naudojimosi patentais ir dizainu sektoriuose.

Taip pat išnagrinėtas vaidmuo, kurį intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai atlieka ES išorės prekyboje. 2016 m. ataskaitoje pateikti duomenys tik apie prekybą prekėmis. Nuo to laiko Eurostatas taip pat pradėjo teikti statistinius duomenis apie prekybą paslaugomis, todėl šioje ataskaitoje abiejų rūšių prekyba aptariama atskirai. Didžioji dalis ES prekybos vykdoma intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose. Iš pirmo žvilgsnio gali būti šiek tiek keista, kad tokia didelė prekybos dalis yra susijusi su intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriais. Taip yra dėl to, kad tam tikruose sektoriuose, kuriuose gaminamos prekės, pavyzdžiui, energija, intelektinės nuosavybės teisėmis yra intensyviai naudojamosi¹², kita vertus, daugelio rūšių veikla, kurią vykdančios šiomis teisėmis intensyviai nesinaudojama, neprekiuojama¹³. Dėl šios priežasties 89 % ES importo sudaro intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose pagaminti produktai. Tačiau intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose susidaranti ES prekių eksporto dalis yra dar didesnė, t. y. 96 %. Prekybos paslaugomis atveju intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių dalis yra mažesnė – importas sudaro 57,4 % viso paslaugų importo, o eksportas – 53,7 % viso paslaugų eksporto. Atsižvelgiant į prekybą prekėmis ir paslaugomis, 2016 m. 80 % ES importo ir 82 % ES eksporto sugeneruota intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose.

Visos ES prekybos perteklius 2016 m. buvo apytiksliai 166 mlrd. EUR arba 1,1 % BVP. Prekybos perteklius intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose buvo dar didesnis – 182 mlrd. EUR. Taip buvo padengtas nedidelis deficitas, susijęs su prekyba, kurią vykdančios intelektinės nuosavybės teisėmis nesinaudojama intensyviai.

5 lentelėje, remiantis 2016 m. tyrimo duomenimis¹⁴, pateikiami apibendrinti su prekybos mastu intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose susiję duomenys.

5 lentelė. ES išorės prekyba intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose (2016 m.)

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	Eksportas (mln. EUR)	Importas (mln. EUR)	Grynasis eksportas (mln. EUR)
Intensyvaus naudojimosi prekių ženklais sektoriai	1 613 366	1 600 703	12 663
Intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriai	1 261 774	1 194 885	66 889
Intensyvaus naudojimosi patentais sektoriai	1 438 117	1 307 850	130 267
Intensyvaus naudojimosi autorių teisėmis sektoriai	294 856	202 738	92 119

¹² NACE klasifikatoriaus 0610 klasė (*Nevalytos naftos gavyba*) yra susijusi su intensyviu patentų naudojimu.

¹³ Pavyzdžiui, paslaugų sektoriai, kurie įtraukti į NACE klasifikatoriaus 86 skyrių (*Žmonių sveikatos priežiūros veikla*) ir 96 skyrių (*Kita asmenų aptarnavimo veikla*). Tokiomis paslaugomis paprastai naudojamosi gamybos vietoje.

¹⁴ Kaip ir užimtumo bei BVP skaičiavimo atvejais, atskirų intelektinės nuosavybės teisių skaičiai neatitinka bendro skaičiaus, susijusio su intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriais, nes daugumoje sektorių intensyviai naudojamosi daugiau nei viena intelektinės nuosavybės teise. Tačiau tyrimo metodika padeda užtikrinti, kad sektorių indėlis nebūtų skaičiuojamas du kartus.

Intensyvaus naudojimosi geografinėmis nuorodomis sektoriai	12 490	1 360	11 130
Intensyvaus naudojimosi augalo veislės teisine apsauga sektoriai*	7 552	3 885	3 667
Iš viso intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose	2 122 465	1 940 510	181 955
VISA ES PREKYBA	2 590 889	2 425 202	165 687

Pastaba. Dėl sutampančio intelektinės nuosavybės teisių naudojimo atskirų intelektinės nuosavybės teisių skaičių suma viršija bendrą skaičių, susijusį su intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriais.

** Tik prekės.*

Intensyvaus naudojimosi patentais sektoriuose yra didžiausias prekybos perteklius, antrą vietą užima intensyvaus naudojimosi autorių teisėmis sektoriai ir intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriai.

Atidžiau pažvelgus į intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių veiklą ES bendrojoje rinkoje, matyti darbo pasidalijimas tarp ES valstybių narių. Tokiose šalyse kaip Austrija, Danija, Suomija, Vokietija, Liuksemburgas, Malta ir Švedija vienam darbuotojui sukuriama intelektinės nuosavybės teisių vidurkis yra didesnis, palyginti su ES vidurkiu. Kitų ES valstybių narių, pavyzdžiui, Rumunijos, Slovakijos, Vengrijos ir Čekijos, intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose yra didžiausia darbo vietų, kurios priskiriamos kitose šalyse įsisteigusioms bendrovėms, dalis. Kaip parodyta 6 lentelėje, iš viso 22,7 % ES darbo vietų intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose sukurta užsienio bendrovių patronuojamosiose įmonėse, kurių dauguma yra įsisteigusios kitoje ES valstybėje narėje. Tik Estijoje, Nyderlanduose, Didžiojoje Britanijoje ir Airijoje ne ES bendrovės sukuria daugiau darbo vietų nei kitų ES valstybių narių bendrovės.

6 lentelė. Užsienio bendrovėms priskiriama užimtumo intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriuose dalis 2014–2016 m. (ES vidurkis)

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	ES dalis	Ne ES dalis	Bendra užsienio dalis
Intensyvaus naudojimosi prekių ženklais sektoriai	11,5 %	9,2 %	20,6 %
Intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriai	13,0 %	9,8 %	22,8 %
Intensyvaus naudojimosi patentais sektoriai	14,5 %	12,0 %	26,5 %
Visi naudojimosi intensyvaus intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	12,9 %	9,8 %	22,7 %

Pastaba. Užsienio bendrovės – tai bendrovės, kurių būstinė yra kitoje šalyje.

Galiausiai duomenys apie patentus naudojami siekiant nustatyti intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorius, užsiimančius aktyvia veikla kuriant klimato kaitos švelninimo technologijas, kurių paskirtis – sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį arba užkirsti tam kelią¹⁵, ir ketvirtosios pramonės revoliucijos technologijas (4IR), kurios yra paplitusios daugumoje sektorių ir yra ypač svarbios ES ekonomikai. Apskritai 9,4 % visų 2010–2014 m. laikotarpiu nagrinėtų Europos patentų buvo susiję su klimato kaitos švelninimo technologijomis, o 1,9 % buvo susiję su 4IR technologijomis.

25 intensyvaus naudojimosi klimato kaitos švelninimo technologijomis sektoriai yra ypač svarbūs, nes šios technologijos atlieka svarbų vaidmenį siekiant Paryžiaus susitarime dėl klimato kaitos nustatytų tikslų, o Europos bendrovės yra tarp pirmaujančių pasaulio bendrovių kuriant daugumą šių technologijų. Šiuose sektoriuose yra 2,5 % darbo vietų ir sukuriama 4,7 % ekonomikos produkcijos Europos Sąjungoje, be to, jų indėlis didėja nuo 2011–2013 m. laikotarpio. Šių sektorių darbuotojai taip pat gauna gerokai didesnę darbo užmokesčių, palyginti su darbo užmokesčiu kituose sektoriuose. 93,3 % darbo užmokesčio atvejais skirtumas klimato kaitos švelninimo technologijų sektoriuose, palyginti su sektoriais, kuriuose intelektinės nuosavybės teisėmis intensyviai nesinaudojama, yra beveik du kartus didesnis už bendrą intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriaus rodiklį (47 %).

Daiktų interneto atsiradimas paskatino 4IR, kuri apima daugybę kitų technologijų, pavyzdžiui, debesų kompiuteriją ir dirbtinį intelektą (DI). 16 intensyvaus 4IR technologijų naudojimo sektorių (kurie daugiausia sutelkti pažangiuosiuose gamybos sektoriuose) yra 1,9 % ES darbo vietų ir jie pagamina 3,9 % ES BVP, be to, jų indėlis didėja nuo 2011–2013 m. laikotarpio. Darbo užmokesčio skirtumas 4IR sektoriuose yra dar didesnis nei klimato kaitos švelninimo technologijų sektoriuose ir sudaro 104,3 % (palyginti su sektoriais, kuriuose intelektinės nuosavybės teisėmis intensyviai nesinaudojama).

Šie skaičiai yra su intensyvaus naudojimosi patentais sektoriais susijusių duomenų poaibis, todėl jie jau įtraukti į bendrus 1–5 lentelėse pateiktus duomenis.

¹⁵ Klimato kaitos švelninimo technologijos nustatomos remiantis EPT Y02 / Y04S žymėjimo schema, kuri yra sudedamoji Kooperacinės patentų klasifikacijos (angl. CPC) dalis. Ji apima atrinktas technologijas, kuriomis naudojantis pagal Kioto protokolą ir Paryžiaus susitarimą vykdoma dėl žmogaus veiklos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kontrolės, mažinimo ir prevencijos veikla. Tai, pavyzdžiui, apima technologijas, padedančias sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios atsiranda gaminant, perduodant ir platinant energiją, kiekį, ir technologijas, kurios sudaro sąlygas surinkti, saugoti, izoliuoti arba pašalinti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, taip pat informacines ir ryšių technologijas, kurių paskirtis – sumažinti jų pačių energijos suvartojimą.

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai Islandijos, Norvegijos ir Šveicarijos ekonomikos sektoriuose

Be 28 ES valstybių narių, tyrime taip pat pateikiami pagrindiniai ELPA šalių – Islandijos, Norvegijos ir Šveicarijos – rezultatai¹⁶. Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis užimtumo srityje ir kuriant BVP šiose šalyse parodytas 7 lentelėje. ES vidurkis pateikiamas informaciniais tikslais.

7 lentelė. Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis į užimtumą ir BVP ELPA šalyse (2014–2016 m. vidurkis)

Intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai	Užimtumas (tiesioginis)	Bendro užimtumo (tiesioginio) dalis	BVP (mln. EUR)	BVP dalis
Intensyvaus naudojimosi prekių ženklais sektoriai				
IS	40 029	23,0 %	5 267	33,1 %
NO	477 143	18,8 %	150 312	42,5 %
CH	1 023 493	23,4 %	200 892	34,4 %
Intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriai				
IS	14 542	8,3 %	1 060	6,7 %
NO	256 256	10,1 %	83 443	23,6 %
CH	657 143	15,0 %	114 456	19,6 %
Intensyvaus naudojimosi patentais sektoriai				
IS	11 561	6,6 %	1 499	9,4 %
NO	284 366	11,2 %	100 543	28,4 %
CH	583 563	13,5 %	123 513	21,1 %
Intensyvaus naudojimosi autorių teisėmis sektoriai				
IS	13 547	7,8 %	1 017	6,4 %
NO	146 977	5,8 %	18 210	5,1 %
CH	252 252	5,8 %	37 902	6,5 %
Visi intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai				
IS	50 939	29,2 %	6 294	39,6 %
NO	669 540	26,3 %	173 460	49,1 %
CH	1 341 482	30,7 %	241 518	41,3 %
Visi intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai (ES)	62 962 766	29,2 %	6 551 768	44,8 %

Pastaba. Dėl sutampančio intelektinės nuosavybės teisių naudojimo atskirų intelektinės nuosavybės teisių skaičių suma viršija bendrą skaičių, susijusį su intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriais.

¹⁶ Apskaičiuojant intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlį šiose šalyse buvo daroma prielaida, kad intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai 28 ES valstybėse narėse yra tokie patys ir šiose trijose šalyse. Be to, dėl nepakankamos duomenų aprėpties nebuvo įmanoma apskaičiuoti intensyvaus naudojimosi geografinėmis nuorodomis sektorių ir intensyvaus naudojimosi augalo veislės teisine apsauga sektorių indėlio šiose trijose šalyse.

Norvegijoje intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektorių indėlis į BVP yra didesnis nei ES vidurkis, o Šveicarijos rodiklis, susijęs su šių sektorių indėliu užimtumo srityje, yra didesnis nei ES vidurkis.

Metodika ir duomenys

Šiame tyrime naudota metodika yra tokia pati kaip ir ankstesniuose tyrimuose. Vis dėlto siekiant, kad ši ataskaita būtų savarankiška, didelė jos dalis, ypač 5 skyrius ir 11 priedėlis, yra skirti šios metodikos dokumentavimui. Tam yra dvi pagrindinės priežastys.

- (1) Atsižvelgiant į tai, kad sudėtinga nagrinėti iš 28 valstybių narių gaunamą didelį duomenų, pateikiamų keliose didelėse duomenų bazėse, kiekį, buvo reikalinga nauja ir sudėtinga duomenų palyginimo metodika.
- (2) Atsižvelgiant į poreikį užtikrinti skaidrumą, buvo svarbu pateikti kuo išsamesnį metodikos aprašymą.

Kitas skiriamasis šio tyrimo požymis yra įvairios duomenų bazės ir kiti duomenų šaltiniai, kurie buvo naudojami siekiant nustatyti, kuriuose sektoriuose intensyviai naudojamosi intelektinės nuosavybės teisėmis, ir įvertinti šių sektorių reikšmę užimtumui, BVP ir kitiems ekonominiams rodikliams. Išsamus sąrašas pateiktas 5 skyriuje.

Be to, pririnkus buvo naudojamosi trečiųjų šalių pateiktais su konkrečiais sektoriais susijusiais duomenimis, visų pirma siekiant įvertinti prekybą GN produktais.

Siekiant nustatyti, kurie sektoriai yra intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai, EUIPO, EPT ir BAVT registro duomenų bazės buvo palygintos su ORBIS komercine duomenų baze¹⁷. Parengtoje palygintų duomenų bazėje pateikiami duomenys apie apytiksliai 345 000 bendrovių, įskaitant ES prekių ženklų, registruotų Bendrijos dizainų, patentų ir augalų veislių teisinės apsaugos Bendrijoje, dėl kurių paraiškas pateikė kiekviena bendrovė ir ši paraiška paskui buvo patenkinta, skaičių, taip pat pateikiama kiekvieno sektoriaus klasifikacija ir įvairūs finansiniai bei ekonominiai kintamieji, apimantys duomenų rinkinį, kuris gali būti panaudotas ateityje atliekant išsamesnius tyrimus.

Naudojant šią duomenų bazę, prekių ženklų, dizainų, patentų ir augalo veislės teisinės apsaugos atvejų kiekvienam darbuotojui skaičius buvo apskaičiuotas kiekvienam sektoriui, o sektoriai, kurių vidurkis buvo didesnis už šį vertinimo vieneta, buvo laikomi intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai. Šie skaičiavimai buvo atlikti ES lygmeniu, neatsižvelgiant į duomenų bazėje esančias bendrovių nacionalines paraiškas. Šis požiūris, kurį iš dalies lėmė duomenų apribojimai, vis tiek yra pateisinamas atsižvelgiant į prielaidą, kad sektoriai, kurie apibūdinami kaip intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai, remiantis tuo, kad juose įregistruotos ES lygmens intelektinės nuosavybės teisės, vis tiek būtų laikomi intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriais, jeigu taip pat būtų įtrauktos nacionalinės intelektinės nuosavybės teisės kiekvienam darbuotojui.

Palyginimo metodika šiame tyrime buvo pagerinta ir automatizuota ir buvo panaudoti nauji ORBIS duomenys. Be to, intensyvaus naudojimosi augalų veislių teisine apsauga sektorių nustatymo metodas buvo pakeistas, todėl buvo nustatyti trys papildomi tokie sektoriai. Dėl šios priežasties buvo nustatyti 353 intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriai, palyginti su 342 sektoriais, nustatytais ankstesniame tyrime. Kalbant apie autorių teises ir geografines nuorodas,

¹⁷ ORBIS yra finansinės informacijos apie Europos bendrovės duomenų bazė, kurią tvarko „Bureau van Dijk“ ir kuri yra pagrįsta duomenimis, gautais iš bendrovių paraiškų, esančių bendrovių registruose arba panašiuose įrašuose įvairiose šalyse. Šioje duomenų bazėje pateikiami duomenys apie visas bendroves, nepaisant to, ar jos įtrauktos į vertybinių popierių biržos sąrašus, ar ne (tai paprastai yra MVĮ atveju).

pažymėtina, kad, kaip ir ankstesniame tyrime, intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriais buvo laikomi tie patys sektoriai.

Pagrindinė metodikos prielaida yra ta, kad intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis sektoriui būdingas intensyvumo laipsnis yra esminis to sektoriaus požymis, nepaisant to sektoriaus vietos¹⁸. Vertinant kiekvieno sektoriaus indėlį į ekonomiką buvo atsižvelgiama į konkrečiuose sektoriuose sukuriamas darbo vietas ir BVP kiekvienos valstybės narės ir ES atžvilgiu, o ne į pagrindinių intelektinės nuosavybės teisių kilmę.

Pavyzdžiui, jeigu A šalyje įsisteigusi automobilių bendrovė stato surinkimo gamyklą B šalyje, tuomet darbo vietos ir dėl to sukurta pridėtinė vertė atitenka B šalies ekonomikai. Todėl, remiantis vien šalies lygmens intensyvaus naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis indėliu, negalima daryti jokių išvadų, susijusių su tuo, kiek novatoriška yra konkreči šalis. Pagal anksčiau pateiktą pavyzdį B šalies intensyvaus naudojimosi patentais sektorių indėlis yra didesnis dėl priimtų sprendimų dėl transporto priemonių gamybos vietos, tačiau pagrindiniai moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra galėjo būti vykdomi A šalyje arba visai kitoje šalyje.

Kad šis klausimas būtų aiškesnis, 8 skyriuje nurodytos į duomenų bazę, kuria remtasi atliekant šį tyrimą, įtrauktų patentų, prekių ženklų, dizaino ir augalo veislės teisinės apsaugos kilmės šalys ir pateikiami statistiniai duomenys apie kiekvienos valstybės narės intensyvaus naudojimosi patentais sektorių darbo vietas, sukuriamas kitose valstybėse narėse arba už ES ribų įsteigtose įmonėse.

¹⁸ Geografinė nuoroda taikoma išimtis, nes ji nagrinėjama pagal šalį.

Išleido ir redagavo EPT ir EUIPO
Miunchenas (Vokietija) ir Alikantė (Ispanija)
www.epo.org
www.euipo.europa.eu
Dizainas: EPT grafinis dizainas, Miunchenas

Visą ataskaitą galima atsisiųsti adresu
www.epo.org/ipr-intensive-industries
www.euipo.europa.eu/ipcontribution

